

WZORY POSTANOWIEŃ UMÓW W ZAKRESIE OZNACZENIA STRON

PRZEDMIOT WZORÓW

Wzory postanowień umów, przygotowane przez Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturze Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczą oznaczenia stron umowy, w szczególności umowy zawieranej przez Skarb Państwa lub inną państwową osobę prawną.

Jest to druga edycja wzorów, która w ramach aktualizacji została nieznacznie zmieniona w stosunku do wersji opublikowanej w 2019 r.

ZASTRZEŻENIA

- Wzory mają charakter abstrakcyjny. Nie odnoszą się do konkretnej umowy i nie wskazują na stanowisko Prokuratury Generalnej w przedmiocie oceny konkretnych – zaistniałych albo przyszłych – stanów faktycznych lub prawnych.
- Wzory nie wyczerpują katalogu jednostek i organów, które mogą reprezentować Skarb Państwa przy zawieraniu umów. Podmioty, do których odnoszą się wzory, zostały wskazane przykładowo.
- Odstępstwo od schematu rekomendowanego we wzorach nie oznacza automatycznie, że oznaczenie strony zostało sformułowane nieprawidłowo, w szczególności nie musi skutkować wadliwością umowy. Interpretacja umowy odbywa się zgodnie z art. 65 k.c., co oznacza, że prawidłowe określenie strony może zostać ustalone przez sąd na podstawie zamiaru stron i celu umowy.
- Celem wzorów jest ułatwienie formułowania standardowych postanowień umowy w części zawierającej oznaczenie stron w sposób, który ogranicza ryzyko wątpliwości interpretacyjnych. Przedmiotem wzorów nie są zagadnienia prawne wykraczające poza oznaczenie i reprezentację podmiotów prawa.
- Wzory mają charakter doradczy. Nie są wiążące dla podmiotów reprezentujących Skarb Państwa ani dla innych uczestników obrotu.

PODSTAWOWE AKTY PRAWNE

- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (k.c.)
- ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (k.s.h.)
- ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (u.z.z.m.p.)
- ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (p.z.p.)

SPIS WZORÓW

Skarb Państwa

Wzór 1A. Oznaczenie Skarbu Państwa reprezentowanego przez dyrektora generalnego urzędu.....	3
Wzór 1B. Oznaczenie Skarbu Państwa reprezentowanego przez organ administracji publicznej.....	3
Wzór 1C. Oznaczenie Skarbu Państwa reprezentowanego przez starostę	3
Wzór 1D. Oznaczenie Skarbu Państwa w przypadku, gdy działa pełnomocnik	3

Państwowe osoby prawne

Wzór 2A. Oznaczenie agencji wykonawczej	6
Wzór 2B. Oznaczenie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	6
Wzór 2C. Oznaczenie uczelni publicznej	6
Wzór 2D. Oznaczenie instytutu badawczego	6
Wzór 2E. Oznaczenie instytucji gospodarki budżetowej.....	6
Wzór 3. Oznaczenie osoby fizycznej wykonującej działalność gospodarczą.....	9
Wzór 4. Oznaczenie strony w przypadku spółki cywilnej	9
Wzór 5. Oznaczenie spółki komandytowej.....	9
Wzór 6. Oznaczenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	10
Wzór 7. Oznaczenie prostej spółki akcyjnej	10
Wzór 8. Oznaczenie spółki akcyjnej	10
Wzór 9. Oznaczenie fundacji.....	10
Wzór 10. Oznaczenie stowarzyszenia rejestrowego	11
Wzór 11. Oznaczenie strony w przypadku, gdy tworzy ją kilka podmiotów (na przykładzie konsorcjum).....	11

SPIS TREŚCI

I. SKARB PAŃSTWA JAKO STRONA UMOWY	3
I.1. Wzory oznaczenia Skarbu Państwa z objaśnieniem	3
I.2. Reprezentacja Skarbu Państwa przy zawieraniu umów	4
II. PAŃSTWOWA OSOBA PRAWNA JAKO STRONA UMOWY	6
II.1. Wzory oznaczenia państwowych osób prawnych z objaśnieniem.....	6
II.2. Rodzaje i reprezentacja państwowych osób prawnych	7
III. INNI UCZESTNICY OBROTU.....	9
III.1. Wzory oznaczenia innych uczestników obrotu z objaśnieniem.....	9
III.2. Podmiotowość i reprezentacja innych uczestników obrotu	11

I. SKARB PAŃSTWA JAKO STRONA UMOWY

I.1. Wzory oznaczenia Skarbu Państwa z objaśnieniem

Wzór 1A. Oznaczenie Skarbu Państwa reprezentowanego przez dyrektora generalnego urzędu

Skarb Państwa – Ministerstwo Finansów, reprezentowany przez dyrektora generalnego Ministerstwa Finansów [*imię i nazwisko*], adres: Ministerstwo Finansów, [*adres*], NIP: [...], zwany dalej: *Zamawiającym*

Wzór 1B. Oznaczenie Skarbu Państwa reprezentowanego przez organ administracji publicznej

Skarb Państwa reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad [*imię i nazwisko*], adres: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, [*adres*], NIP: [...], zwany dalej: *Inwestorem*

Wzór 1C. Oznaczenie Skarbu Państwa reprezentowanego przez starostę

Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę Powiatu Płockiego [*imię i nazwisko*], adres: Starostwo Powiatowe w Płocku, [*adres*], NIP: [...], zwany dalej: *Wydzierżawiającym*

Wzór 1D. Oznaczenie Skarbu Państwa w przypadku, gdy działa pełnomocnik

Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę Mazowieckiego, adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki, [*adres*], NIP: [...], zwany dalej: *Kupującym*,

w imieniu którego działa pełnomocnik [*imię i nazwisko, ewentualnie funkcja*] na podstawie pełnomocnictwa z [*data*], którego uwierzytelniona kopia stanowi załącznik do umowy

Objaśnienie:

W oznaczeniu Skarbu Państwa jako strony umowy – obok nazwy osoby prawnej – należy wyraźnie wskazać **jednostkę lub organ reprezentujący Skarb Państwa** (*statio fisci*) zgodnie z jego ustawową nazwą. Aby ułatwić weryfikację umocowania osoby podpisującej umowę, w oznaczeniu strony wskazuje się także zwyczajowo imię i nazwisko osoby, która składa podpis na dokumencie umowy (np. piastuna organu).

W przypadku umów, które dotyczą mienia lub mieszczą się w zakresie zadań urzędu w oznaczeniu strony **dotatkowo** wskazuje się w często nazwę właściwej jednostki (urzędu), zwłaszcza jeżeli jednostka ta jest zamawiającym w rozumieniu p.z.p. Rekomendujemy jednak, by w oznaczeniu strony wskazywać wówczas nie tylko nazwę urzędu (np. Skarb Państwa – Ministerstwo Finansów), ale również reprezentanta Skarbu Państwa – tj. dyrektora generalnego urzędu albo kierownika jednostki. Niezależnie od przedmiotu umowy, nazwa urzędu może zostać podana w danych adresowych.

Jeżeli w imieniu Skarbu Państwa umowę zawiera pełnomocnik, w oznaczeniu strony należy podać **organ lub podmiot uprawniony do reprezentacji Skarbu Państwa (udzielający pełnomocnictwa)**, ze wskazaniem, że w imieniu Skarbu Państwa działa pełnomocnik. Aby ułatwić weryfikację umocowania pełnomocnika po zawarciu umowy, warto wskazać nie tylko jego imię i nazwisko, ale także oznaczenie pełnomocnictwa (datę, ewentualnie numer), a jego uwierzytelnioną kopię załączyć do umowy.

I.2. Reprezentacja Skarbu Państwa przy zawieraniu umów

- 1 Skarb Państwa jest osobą prawną. Działa za pośrednictwem jednostek organizacyjnych (**stationes fiscali**), które nie mają „odrębnej” osobowości prawnej. Jeżeli mienie państwowe, którego dotyczy umowa, należy do innej niż Skarb Państwa państwowej osoby prawnej, stroną umowy jest ta państwowa osoba prawna. Punktem wyjścia do oznaczenia strony umowy zawieranej przez daną jednostkę jest zatem ustalenie, czy ma ona osobowość prawną (zob. [pkt II.2](#)). Jeżeli z przepisów nie wynika, której państwowej osobie prawnej przysługują prawa majątkowe do składnika mienia państwowego, prawa te przysługują Skarbowi Państwa (art. 34 k.c.).
- 2 Stroną umowy dotyczącej zadań państwowej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej jest Skarb Państwa. Zasady reprezentacji Skarbu Państwa przy zawieraniu umów określa przede wszystkim ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Reprezentantem Skarbu Państwa przy zawieraniu umowy jest zasadniczo **kierownik tej jednostki albo organ administracji publicznej**. Odstępstwa od zasad ogólnych w zakresie reprezentacji Skarbu Państwa mogą przewidywać przepisy szczególne.
- 3 Przy zawieraniu umów, które dotyczą jedynie mienia nabytego lub powierzonego danej jednostce lub mieszczą się w zakresie zadań urzędu jako jednostki budżetowej obsługującej organ (np. umowy na podstawie których zlecane są usługi lub dokonywane zakupy dla urzędu), Skarb Państwa reprezentuje **dyrektor generalny urzędu**, a w urzędach, w których nie utworzono takiego stanowiska – **kierownik urzędu** (art. 6 ust 2 i art. 2 pkt 7 u.z.z.m.p.). Kompetencje dyrektora generalnego urzędu szczegółowo określa art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej¹.
- 4 Skarb Państwa reprezentuje **organ administracji publicznej**, jeżeli umowa dotyczy jego „merytorycznych” (ustawowych) zadań. Na szczeblu centralnym wyznacza je przede wszystkim ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej oraz ustawy regulujące ustrój i właściwość centralnych organów administracji rządowej (np. ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych określa kompetencje Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad). Na szczeblu wojewódzkim zadania organów administracji rządowej określa ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.
- 5 Osobowości prawnej nie mają najczęściej² **urzędy** obsługujące organy administracji publicznej, np. ministerstwa, urzędy wojewódzkie, starostwa, kancelarie itp. Tego rodzaju jednostki mogą być natomiast jednostkami sektora finansów publicznych (jednostkami budżetowymi) i w związku z tym mieć m.in. status zamawiającego w rozumieniu p.z.p. (zob. art. 4 pkt 1 p.z.p. w zw. z art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych).

¹ Dotyczy to dyrektorów generalnych w urzędach, do których znajduje zastosowanie ustawa o służbie cywilnej. Jednak nie wszystkie urzędy szeroko rozumianej administracji publicznej są objęte katalogiem z art. 2 tej ustawy.

² Przepisy przewidują jednak wyjątki od tej zasady. Państwowymi osobami prawnymi są np. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego i Urząd Dozoru Technicznego.

- 6 Skarb Państwa mogą także reprezentować inne organy, podmioty albo jednostki, w tym jednostki samorządu terytorialnego działające przez swoje organy. Może to wynikać z ustawy lub zawartego z taką jednostką porozumienia, w szczególności gdy dana jednostka wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej.
- 7 W sprawach gospodarowania nieruchomościami organem reprezentującym Skarb Państwa jest zasadniczo **starosta**. Państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nabywają nieruchomości na własność lub w użytkowanie wieczyste Skarbu Państwa. Nieruchomości mogą być oddawane takim jednostkom w trwały zarząd, dzierżawę, najem lub użyczane na cele związane z ich działalnością (art. 17 i 18 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami).
- 8 Umocowanie do zawarcia umowy może wynikać z udzielonego danej osobie **pełnomocnictwa**. Zgodnie z ogólną zasadą (art. 6 ust. 3 u.z.z.m.p.) organy lub podmioty uprawnione do reprezentowania Skarbu Państwa mogą, w zakresie ich właściwości, zlecać osobom prawnym lub fizycznym - na podstawie udzielanych pełnomocnictw - dokonywanie określonych czynności prawnych lub faktycznych (pełnomocnictwo szczegółowe) lub rodzajów czynności prawnych lub faktycznych (pełnomocnictwo rodzajowe). Udzielanie pełnomocnictw musi następować z zachowaniem zasad i trybu określonych w odrębnych przepisach, które mogą przewidywać odstępstwa od powyższej zasady ogólnej.
- 9 Pełnomocnictwo ogólne wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności (art. 99 § 2 k.c.). Udzielenie pełnomocnictwa w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem w formie pisemnej (art. 78¹ k.c.). Jeśli umowa wymaga szczególnej formy (np. formy aktu notarialnego albo formy pisemnej), pełnomocnictwo do jej zawarcia powinno mieć taką samą formę (art. 99 § 1 k.c.).
- 10 Pełnomocnictwa udziela osoba uprawniona do reprezentacji danego podmiotu. Dotyczy to także organów i podmiotów reprezentujących Skarb Państwa (zob. art. 6 ust. 3 u.z.z.m.p. oraz przepisy ustaw szczególnych regulujących funkcjonowanie poszczególnych jednostek). Na podstawie pełnomocnictw udzielonych przez właściwy organ, umowy w imieniu Skarbu Państwa mogą w odpowiednim zakresie zawierać przykładowo kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych urzędów (np. dyrektorzy departamentów) lub kierownicy oddziałów terenowych urzędów.
- 11 Rekomendujemy, by kopia pełnomocnictwa przedłożonego przy zawarciu umowy została uwierzytelniona, tj. poświadczona za zgodność z oryginałem przez uprawnioną osobę. Konieczne jest sprawdzenie, czy pełnomocnictwo nie wygasło, czy udzieliła go osoba uprawniona, czy zawarcie umowy mieści się w zakresie umocowania pełnomocnika oraz czy pełnomocnictwo ma właściwą formę. Jeżeli pełnomocnictwa udziela kierownik jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, do wykazania umocowania do zawarcia umowy w imieniu Skarbu Państwa może być potrzebne – obok pełnomocnictwa – także okazanie lub dołączenie do umowy uwierzytelnionej kopii dokumentu potwierdzającego uprawnienie danej osoby do udzielenia pełnomocnictwa (np. aktu powołania).

II. PAŃSTWOWA OSOBA PRAWNA JAKO STRONA UMOWY

II.1. Wzory oznaczenia państwowych osób prawnych z wyjaśnieniem

Wzór 2A. Oznaczenie agencji wykonawczej

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości z siedzibą w Warszawie, adres: [...], NIP: [...], zwana dalej *Zamawiającym*, reprezentowana przez Prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,

w imieniu której działa pełnomocnik [*imię i nazwisko*], na podstawie pełnomocnictwa z [*data*], którego uwierzytelniona kopia stanowi załącznik do umowy

Wzór 2B. Oznaczenie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Zielonej Górze, wpisany do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Zielonej Górze [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...], zwany dalej: *Kupującym*,

reprezentowany przez [*imię i nazwisko*] - kierownika tego zakładu uprawnionego do reprezentacji Kupującego, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS z [*data*], która stanowi załącznik do umowy

Wzór 2C. Oznaczenie uczelni publicznej

Uniwersytet Warszawski z siedzibą w Warszawie, adres: [...], NIP: [...], zwany dalej: *Zamawiającym*, reprezentowany przez rektora,

w imieniu którego działa pełnomocnik [*imię i nazwisko*], na podstawie pełnomocnictwa z [*data*], którego uwierzytelniona kopia stanowi załącznik do umowy

Wzór 2D. Oznaczenie instytutu badawczego

Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji z siedzibą w Warszawie – instytut badawczy wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...], zwany dalej: *Zleceniobiorcą*, reprezentowany przez [*imię i nazwisko*] - dyrektora uprawnionego do reprezentacji instytutu, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS z [*data*], która stanowi załącznik do umowy

Wzór 2E. Oznaczenie instytucji gospodarki budżetowej

Centralny Ośrodek Sportu z siedzibą w Warszawie – instytucja gospodarki budżetowej wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...], zwana dalej: *Zleceniodawcą*,

reprezentowana przez [*imię i nazwisko*] - dyrektora uprawnionego do reprezentacji Centralnego Ośrodka Sportu, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS z [*data*], która stanowi załącznik do umowy

Objaśnienie:

W przypadku umów zawieranych przez państwowe osoby prawne w oznaczeniu strony należy podać **pełną nazwę danej osoby prawnej** ze wskazaniem jej siedziby. Jeżeli osoba prawna jest wpisana do publicznego rejestru, należy podać także nazwę rejestru i numer w tym rejestrze. W oznaczeniu podmiotów wpisanych do KRS należy podać oznaczenie sądu, który prowadzi akta rejestrowe. W oznaczeniu strony należy również **podać dane osoby, która reprezentuje państwową osobę prawną** i źródło jej umocowania.

II.2. Rodzaje i reprezentacja państwowych osób prawnych

- 12 Jeżeli umowa dotyczy zadań lub mienia państwowej osoby prawnej, stroną takiej umowy jest ta państwowa osoba prawna, reprezentowana przez organ określony w przepisach lub aktach wewnętrznych regulujących jej ustrój.
- 13 Katalog podmiotów, które są państwowymi osobami prawnymi, określa art. 3 u.z.z.m.p. Obrazuje go poniższa tabela.

Tabela 1. Państwowe osoby prawne

Państwowe osoby prawne
<ul style="list-style-type: none">▪ podmioty wskazane wprost w art. 3 ust. 1 u.z.z.m.p. np. Polska Akademia Nauk, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Rzecznik Finansowy, Urząd Dozoru Technicznego
<ul style="list-style-type: none">▪ agencje wykonawcze np. Agencja Mienia Wojskowego, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
<ul style="list-style-type: none">▪ instytucje gospodarki budżetowej np. Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS, Centralny Ośrodek Sportu * Instytucje gospodarki budżetowej są wpisywane do rejestru przedsiębiorców KRS.
<ul style="list-style-type: none">▪ państwowe fundusze celowe posiadające osobowość prawną np. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
<ul style="list-style-type: none">▪ państwowe instytucje kultury np. biblioteki, muzea, studia filmowe
<ul style="list-style-type: none">▪ parki narodowe
<ul style="list-style-type: none">▪ państwowe uczelnie publiczne
<ul style="list-style-type: none">▪ federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki
<ul style="list-style-type: none">▪ instytuty badawcze np. Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji, Główny Instytut Górnictwa, Instytut Kolejnictwa w Warszawie *Instytuty badawcze są wpisywane do rejestru przedsiębiorców KRS

- **samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej**, dla których podmiotem tworzącym jest Skarb Państwa
 - * SPZOZ są wpisywane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS
- **przedsiębiorstwa państwowe**
- **banki państwowe**
- **spółki, których udziałowcami są wyłącznie Skarb Państwa lub inne państwowe osoby prawne**

- 14 Państwową osobą prawną jest również inna jednostka organizacyjna, jeżeli zgodnie z przepisami regulującymi ustrój tej jednostki, spełnia łącznie następujące warunki:
- posiada osobowość prawną,
 - prawo nadawania i zmiany jej statutu przysługuje organowi administracji rządowej albo prawo do udziału w organie stanowiącym osoby prawnej, w tym uprawnionym do zmiany statutu, przysługuje w całości Skarbowi Państwa,
 - prawo do nadwyżki między przychodami a kosztami tej osoby prawnej, jeżeli podlegają dysponowaniu, przysługują w całości Skarbowi Państwa, chyba że przepisy te przewidują inny niż prawo do nadwyżki sposób dysponowania nią,
 - w razie rozwiązania albo innej utraty bytu prawnego przez tę osobę prawną, prawa do jej majątku, w tym prawo do dysponowania tym majątkiem, przysługują wyłącznie Skarbowi Państwa.
- 15 Niezależnie od powyższych warunków, kwalifikacja danego podmiotu jako państwowej osoby prawnej może wynikać z przepisu odrębnej ustawy. Przykładowo, zgodnie z ustawą z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz państwowymi osobami prawnymi są Centrum Łukasiewicz oraz instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz³.
- 16 Nazwę, siedzibę i sposób reprezentacji państwowej osoby prawnej ustala się na podstawie przepisów dotyczących danego podmiotu (np. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk) oraz aktów wewnętrznych określających jego ustrój (najczęściej statutu).
- 17 Niektóre państwowe osoby prawne są wpisywane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) albo do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS (zob. [Tabela 1](#)). Dane takiej osoby prawnej można zweryfikować w oparciu o odpis z KRS lub elektroniczną informację odpowiadającą odpisowi z właściwego rejestru KRS, którą można bezpłatnie pobrać z portalu e-KRS (<https://ems.ms.gov.pl/start>).
- 18 Okoliczność, że umocowanie do reprezentacji danego podmiotu istnieje w chwili zawarcia umowy (tj. nie wygasło np. wskutek rezygnacji z pełnienia funkcji) może zostać potwierdzona w treści umowy stosownym oświadczeniem osoby, która reprezentuje osobę prawną.

³ Wymienione w art. 98 ust. 2 tej ustawy instytuty badawcze stały się z dniem 1 kwietnia 2019 r. instytutami Sieci. Centrum Łukasiewicz reprezentuje jego Prezes, a instytuty Sieci – ich dyrektorzy.

- 19 Państwowa osoba prawna – na ogólnych zasadach – może działać przy zawieraniu umowy przez pełnomocnika (zob. [nb. 9-11](#)), a jeżeli jest przedsiębiorcą podlegającym obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS – przez prokurenta (zob. [nb. 26](#)).
- 20 Przed zawarciem umowy konieczne jest **zweryfikowanie umocowania danego podmiotu do zawarcia umowy albo do udzielenia pełnomocnictwa**, na podstawie danych zawartych we właściwym państwowym rejestrze (np. KRS, rejestr instytucji kultury), przepisów i dokumentów regulujących ustrój danego podmiotu (np. statut). Jeżeli pełnomocnik działać ma w imieniu państwowej osoby prawnej niewpisanej do KRS, do wykazania umocowania do zawarcia umowy w imieniu Skarbu Państwa może być potrzebne – obok pełnomocnictwa – okazanie lub dołączenie do umowy uwierzytelnionej kopii dokumentu potwierdzającego uprawnienie do udzielenia pełnomocnictwa (np. aktu powołania).

III. INNI UCZESTNICY OBROTU

III.1. Wzory oznaczenia innych uczestników obrotu z objaśnieniem

Wzór 3. Oznaczenie osoby fizycznej wykonującej działalność gospodarczą

Jan Nowak, zamieszkały w [*miejsowość, adres*], wykonujący w [*miejsowość, adres*] działalność gospodarczą **pod firmą „Usługi ABC Jan Nowak”**, wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, zgodnie z danymi dostępnymi w CEIDG według stanu na dzień [*data*], NIP: [...], zwany dalej *Sprzedającym*

Wzór 4. Oznaczenie strony w przypadku spółki cywilnej

- 1) **Jan Nowak**, zamieszkały w [*miejsowość, adres*], wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zgodnie z wydrukiem z [*data*], NIP: [...] **oraz**
- 2) **Adam Kowalski**, zamieszkały w [*miejsowość, adres*], wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zgodnie z wydrukiem z [*data*], NIP: [...],

działający jako wspólnicy spółki cywilnej pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowe J. Nowak A. Kowalski s.c. w [*miejsowość, adres*], NIP: [...], zwani dalej łącznie *Wykonawcą*

Wzór 5. Oznaczenie spółki komandytowej

„Jan Kowalski, ABC spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” spółka komandytowa z siedzibą w Poznaniu, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...], zwana dalej: *Zleceniobiorcą*, reprezentowana przez komplementariusza – ABC spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, reprezentowaną przez [*imię i nazwisko*] – prezesa zarządu uprawnionego do reprezentacji komplementariusza, co potwierdzają informacje odpowiadające odpisom aktualnym z rejestru przedsiębiorców KRS dla Zleceniobiorcy i komplementariusza Zleceniobiorcy z [*data*], które stanowią załączniki do umowy

Wzór 6. Oznaczenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

ABC spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], kapitał zakładowy [kwota] zł⁴, adres: [...], NIP: [...], zwana dalej *Wykonawcą*, reprezentowana przez: [imię i nazwisko] – prokurenta uprawnionego do samodzielnej reprezentacji spółki, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS z [data], która stanowi załącznik do umowy

Wzór 7. Oznaczenie prostej spółki akcyjnej

XYZ prosta spółka akcyjna z siedzibą w Krakowie, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, [...] Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS: [...], kapitał akcyjny [kwota] zł, adres: [...], NIP: [...], zwana dalej *Wykonawcą*, reprezentowana przez: [imię i nazwisko] i [imię i nazwisko] – dyrektorów uprawnionych do reprezentacji spółki, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS z [data], która stanowi załącznik do umowy

Wzór 8. Oznaczenie spółki akcyjnej

ABC spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], kapitał zakładowy [kwota] zł, wpłacony [w całości/w części wynoszącej ... zł], adres: [...], NIP: [...], zwana dalej *Wykonawcą*, reprezentowana przez: [imię i nazwisko] – prezesa zarządu oraz [imię i nazwisko] – członka zarządu, uprawnionych do reprezentacji spółki, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS z [data], która stanowi załącznik do umowy

Wzór 9. Oznaczenie fundacji

Fundacja ABC z siedzibą w Warszawie, wpisana do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego oraz do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonych przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...], zwana dalej: *Kupującą*, reprezentowana przez członków zarządu: [imię i nazwisko] i [imię i nazwisko], uprawnionych do reprezentacji fundacji, co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców KRS z [data], która stanowi załącznik do umowy

⁴ Zgodnie z art. 206 § 1 pkt 4 k.s.h. w oznaczeniu spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy, do czasu pokrycia kapitału zakładowego, należy zawrzeć ponadto informację, że wymagane wkłady na kapitał zakładowy nie zostały wniesione.

Wzór 10. Oznaczenie stowarzyszenia rejestrowego

Stowarzyszenie Miłośników Podlasia z siedzibą w Białymstoku, wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku, [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...], zwane dalej: *Zleceniobiorcą*,

reprezentowane przez prezesa zarządu [*imię i nazwisko*], uprawnionego do reprezentacji stowarzyszenia co potwierdza informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS z [*data*], która stanowi załącznik do umowy

Wzór 11. Oznaczenie strony w przypadku, gdy tworzy ją kilka podmiotów (na przykładzie konsorcjum)

- 1) **ABC Jan Kowalski, Adam Nowak spółka jawna** z siedzibą w Warszawie, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...],
- 2) **XYZ Spółka akcyjna** z siedzibą w Krakowie, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie [...] Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS: [...], kapitał zakładowy [...] zł, wpłacony [w całości/w części wynoszącej ... zł], adres: [...], NIP: [...],
- 3) **A. Nowak, DEF spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa** z siedzibą we Wrocławiu, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu [...] Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS: [...], adres: [...], NIP: [...]

zwani dalej łącznie *Konsorcjum*

w imieniu których działa: [*imię i nazwisko*], umocowany do działania w imieniu wszystkich uczestników Konsorcjum na podstawie pełnomocnictwa z [*data*], którego uwierzytelniona kopia wraz z informacjami odpowiadającymi odpisom aktualnym z rejestru przedsiębiorców KRS z [*daty*] stanowią załączniki do umowy

Objaśnienie:

Jako stronę umowy należy wskazać podmiot, na którym mają spoczywać prawa i obowiązki umowne. Podmioty będące osobami prawnymi lub tzw. ułomnymi osobami prawnymi (np. spółki, fundacje) reprezentuje uprawniona osoba lub osoby (np. członkowie zarządu, wspólnik). Wskazane jest oddzielenie tych kwestii, tj. oznaczenia **strony** i **reprezentanta strony**, w komparycji umowy, aby zwiększyć jej czytelność.

W oznaczeniu strony należy zamieścić dane umożliwiające jej identyfikację. Oznaczenie strony powinno zawierać:

- **w przypadku przedsiębiorcy – firmę** (tj. imię i nazwisko osoby fizycznej z ewentualnym dodatkowym oznaczeniem wyróżniającym albo nazwę osoby prawnej ze wskazaniem formy prawnej⁵) i siedzibę⁶,

⁵ Zob. art. 43⁴ i art. 43⁵ k.c.

⁶ Siedzibą jest miejscowość (art. 41 k.c.).

- **dane adresowe** oraz
- **dane pozwalające na jednoznaczną identyfikację danego podmiotu** (w zależności od okoliczności – numer identyfikacyjny, numer we właściwym rejestrze, a w razie jego braku – inne dane identyfikujące, przykładowo seria i numer dowodu osobistego).

W przypadku osoby fizycznej należy podać dane osobowe w takim zakresie, w jakim przetwarzanie tych danych jest uzasadnione w związku z zawarciem i wykonaniem umowy. W przypadku przedsiębiorcy, należy także wskazać jego firmę i NIP oraz miejsce (adres) wykonywania działalności gospodarczej.

W przypadku umów zawieranych ze współnikami spółki cywilnej w oznaczeniu strony należy podać dane identyfikujące wszystkich współników. Dodatkowo należy wskazać nazwę spółki cywilnej, miejsce wykonywania działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej oraz NIP spółki cywilnej.

Oznaczenie spółki handlowej, fundacji lub stowarzyszenia jako strony umowy powinno obejmować firmę lub nazwę⁷ podmiotu ze wskazaniem jego formy prawnej. W przypadku spółki forma prawna może być określona wskazanym w Kodeksie spółek handlowych skrótem (np. sp. z o.o.). Należy wskazać również siedzibę podmiotu, numer we właściwym rejestrze oraz oznaczenie sądu prowadzącego akta rejestrowe (albo organ prowadzący ewidencję stowarzyszeń zwykłych), dane adresowe oraz numer NIP, jeśli dany podmiot go posiada. Następnie należy określić sposób reprezentacji strony.

Jeżeli w celu realizacji umowy zostało utworzone konsorcjum, jako stronę należy wskazać wszystkich uczestników konsorcjum.

III.2. Podmiotowość i reprezentacja innych uczestników obrotu

- 21 Stronami umów są podmioty mające zdolność prawną, czyli osoby fizyczne, osoby prawne (np. spółki kapitałowe, fundacje, stowarzyszenia rejestrowe), ewentualnie inne jednostki organizacyjne, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (np. spółki osobowe, stowarzyszenia zwykłe, wspólnoty mieszkaniowe).
- 22 Podmiotem praw i obowiązków a tym samym stroną umów zawieranych w ramach działalności gospodarczej na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) jest **przedsiębiorca – osoba fizyczna**. Dane przedsiębiorcy związane z wykonywaną przez niego działalnością gospodarczą są dostępne w prowadzonej elektronicznie CEIDG (<https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg.cms.engine/>). Celowe jest zweryfikowanie danych przedsiębiorcy w CEIDG oraz załączenie do umowy informacji o przedsiębiorcy dostępnych w CEIDG (np. w formie wydruku).
- 23 **Spółka cywilna** nie ma zdolności prawnej. W świetle prawa cywilnego jest umową współników. W ramach działalności spółki cywilnej umowy zawierają współnicy – osoby fizyczne, osoby prawne lub inne jednostki wyposażone w zdolność prawną (art. 33¹ k.c.). Wspólnicy ponoszą również solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spółki (art. 864 k.c.). Spółka cywilna ma podmiotowość na gruncie prawa podatkowego i jest jej nadawany NIP.

⁷ W przypadku podmiotów niebędących przedsiębiorcami.

Sposób reprezentowania spółki cywilnej wynika z treści umowy spółki. W braku odmiennej umowy lub uchwały wspólników każdy wspólnik jest umocowany do reprezentowania spółki w zakresie zwykłych czynności spółki (zob. art. 866 i art. 865 k.c.). Jeśli w zawarciu umowy nie uczestniczą wszyscy wspólnicy spółki, należy zweryfikować umocowanie wspólnika do samodzielnego reprezentowania spółki na podstawie umowy spółki cywilnej.

- 24 **Spółki osobowe** (spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa i spółka komandytowo-akcyjna) nie mają osobowości prawnej, ale ustawa przyznaje im zdolność prawną (art. 33¹ k.c. i art. 8 § 1 k.s.h.). Analogiczny status mają **spółki kapitałowe w organizacji** (art. 11 § 1 k.s.h.). **Spółki kapitałowe** (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna i prosta spółka akcyjna) są osobami prawnymi. Sposób reprezentacji danej spółki oraz jej dane można zweryfikować w oparciu o elektroniczną informację odpowiadającą odpisowi aktualnemu z właściwego rejestru KRS, dostępną w portalu e-KRS (<https://ems.ms.gov.pl/start>).
- 25 Spółki osobowe są najczęściej reprezentowane przez wspólników⁸. Spółkę z o.o. i spółkę akcyjną reprezentuje zarząd. Prostą spółkę akcyjną reprezentuje zarząd albo – w razie wyboru tzw. modelu monistycznego – dyrektorzy⁹.

Tabela 2. Osoby lub organy uprawnione do reprezentacji spółki handlowej

spółka jawna	wspólnicy
spółka partnerska	partnerzy albo zarząd
spółka komandytowa	komplementariusz albo pełnomocnik
spółka komandytowo-akcyjna	komplementariusz albo pełnomocnik
spółka z o.o.	zarząd
prosta spółka akcyjna	zarząd albo rada dyrektorów
spółka akcyjna	zarząd
spółka w organizacji	zarząd pełnomocnik powołany jednomyślną uchwałą wspólników

- 26 Przedsiębiorcy podlegający wpisowi do rejestru przedsiębiorców KRS albo do CEIDG mogą udzielać **prokury**. Obejmuje ona umocowanie do wszystkich czynności związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, z wyjątkiem kilku rodzajów czynności, które wymagają odrębnego pełnomocnictwa (zbycie przedsiębiorstwa, oddanie go do czasowego korzystania, zbywanie i obciążanie nieruchomości). W KRS i CEIDG ujawniane są informacje dotyczące prokurenta i rodzaju udzielanej prokury. Najczęściej udzielana jest prokura samoistna obejmująca umocowanie do samodzielnego (jednoosobowego) działania w imieniu osoby prawnej albo prokura łączna, w przypadku której prokurent musi działać łącznie z innym prokurentem lub reprezentantem danej osoby prawnej. W CEIDG mogą być również ujawnione informacje o udzielonych przez przedsiębiorcę pełnomocnictwach.

⁸ W spółce partnerskiej może zostać ustanowiony zarząd (zob. art. 97 k.s.h.).

⁹ Założyciele P.S.A. mogą wybrać tzw. model monistyczny, w którym zamiast zarządu ustanowią jednego albo kilku dyrektorów (rada dyrektorów) uprawnionych do reprezentacji spółki.

- 27 **Stowarzyszenie** ma osobowość prawną, jeżeli ma co najmniej siedmiu członków i zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS (tzw. stowarzyszenie rejestrowe). Jeżeli prowadzi działalność gospodarczą, podlega dodatkowo wpisowi do rejestru przedsiębiorców KRS. Stowarzyszenie rejestrowe reprezentuje zarząd.
- 28 Uproszoną formą stowarzyszenia jest **stowarzyszenie zwykłe**, które ma co najmniej trzech członków. Nie posiada ono osobowości prawnej, ale ma zdolność prawną (art. 40 ust. 1a ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach).

Stowarzyszenia zwykłe nie są wpisywane do KRS. Ewidencję stowarzyszeń zwykłych prowadzą organy nadzorujące tj. starostowie, których właściwość określa się według siedziby stowarzyszenia. Stowarzyszenie zwykłe reprezentuje zarząd lub inny przedstawiciel określony w regulaminie działalności stowarzyszenia.

- 29 **Fundacje** nabywają osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej KRS. Jeżeli prowadzi działalność gospodarczą, podlega dodatkowo wpisowi do rejestru przedsiębiorców KRS. Fundację reprezentuje zarząd.
- 30 Przed zawarciem umowy konieczne jest **zweryfikowanie umocowania danej osoby do zawarcia umowy albo do udzielenia pełnomocnictwa**, na podstawie danych zawartych we właściwym rejestrze (np. rejestr przedsiębiorców KRS¹⁰, ewidencja stowarzyszeń zwykłych), przepisów lub dokumentów regulujących ustrój danego podmiotu (np. statut). Okoliczność, że umocowanie danej osoby do reprezentacji podmiotu istnieje w chwili zawarcia umowy (tj. nie wygasło np. wskutek rezygnacji z pełnienia funkcji) może zostać potwierdzona w treści umowy stosownym oświadczeniem osoby, która reprezentuje stronę przy zawarciu umowy.
- 31 Po jednej stronie umowy może występować kilka podmiotów. Przykładem takiej sytuacji – poza opisanym już przypadkiem, gdy umowę zawierają wspólnicy spółki cywilnej – jest zawarcie umowy z podmiotami, które zawarły umowę **konsorcjum**. Konsorcjum nie ma zdolności ani osobowości prawnej – jest formą współpracy kilku podmiotów (umową). Umowy konsorcjum nie mają jednorodnego charakteru. Charakter prawny konsorcjum zależy od woli stron, które kształtują treść umowy w granicach swobody umów (art. 353¹ k.c.).
- 32 Od woli stron zależy również sposób reprezentacji uczestników konsorcjum. Określa go najczęściej umowa konsorcjum. Konsorcjanci mogą w szczególności wskazać lidera konsorcjum i umocować go do reprezentacji wszystkich uczestników konsorcjum. Także w takim przypadku jako stronę umowy należy wskazać wszystkich uczestników konsorcjum, a nie tylko lidera. Członkowie konsorcjum mogą również na ogólnych zasadach odrębnie udzielić pełnomocnictw określonej osobie do zawarcia umowy związanej z realizacją wspólnego przedsięwzięcia.

¹⁰ W publicznie dostępnym Portalu Rejestrów Sądowych (<https://prs.ms.gov.pl/>), każdy może przeglądać elektroniczne akta rejestrowe podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców KRS oraz akta spraw o rejestrację podmiotu w tym rejestrze.

- 33 Jeżeli po jednej ze stron umowy występuje konsorcjum, należy w oznaczeniu strony wskazać wszystkich uczestników konsorcjum (zgodnie z ogólnymi zasadami właściwymi dla danego podmiotu), a także **zweryfikować umocowanie do zawarcia umowy w imieniu wszystkich uczestników konsorcjum**.
- 34 Ustawy odrębne mogą częściowo regulować współpracę na podstawie umowy konsorcjum. Konsorcjum bankowe reguluje art. 73 Prawa bankowego. Ustawa Prawo zamówień publicznych nie odnosi się wprawdzie wprost do umowy konsorcjum, ale dopuszcza taki rodzaj współpracy wykonawców – zgodnie z art. 58 ust. 1 p.z.p. wykonawcy mogą wspólnie ubiegać się o udzielenie im zamówienia publicznego. W takim przypadku wykonawcy ustanawiają pełnomocnika do reprezentowania ich w postępowaniu o udzielenie zamówienia albo do reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego (art. 58 ust. 2 p.z.p.).